

Kvidinge kyrka

56.1389, 13.0506

När Kvidinge kyrka uppfördes i mitten av 1880-talet ersatte den en medeltida absidkyrka som troligen var från 1100-talet.

En ritning till en ny kyrka hade tagits fram redan på 1860-talet, efter man vid en visitation konstaterat att församlingen behövde bygga en ny kyrka, eftersom utrymmet i den dåvarande kyrkan började bli "knappt i anseende till folkmängdens tillväxt". Detta första utkast till ny kyrka kom dock aldrig till användande. Istället presenterades 1881 ett förslag framtaget av Malmöbyggmästaren Nils Andersson. Dessa ritningar godkändes och i mitten av 1880-talet påbörjades kyrkobygget.

Vid bygget har man utgått från samma grundplan som Caroli kyrka i Malmö. Denna centralkyrka som ritades av Emil Victor Langlet, hade just Nils Andersson som byggmästare, men han gjorde några förändringar även om kyrkornas fasader har likheter. Kvidinge kyrka blev dock ingen centralkyrkan, och östtornet som är byggt i slutet av 1780-talet fick till en del stå kvar. Man lät också bygga till en femsidig sakristia i öster bakom koret.

Kyrkans fasta inredning ritades av arkitekten Salomon Sörensen, som var en av de mest produktiva arkitekterna i Malmö stads historia. Men altaruppsatsen som nu står i det norra tvärskeppet kommer från den gamla kyrkan och är skapad i början av 1700-talet av träsnidaren Gustaf Kilman från Borås.

Predikstolen är jämgammal med den nya kyrkan, men var ursprungligen något högre. Under baldakinen som tillkom vid en restaurering av kyrkan 1926, sitter en prydnad som ursprungligen kommer från Västra Sönnarslövs kyrka, symboliserande Treenigheten och Guds allseende öga.

Den vapenplåt som sitter på väggen vid predikstolstrappan visar ätten Stuarts vapen och fanns en gång på en av kistorna i den gamla kyrkans gravkor.

Altartavlan med motivet Jesus möte med de båda lärjungarna i Emmaus är målad 1886 av professorn vid Konstakademien i Stockholm Mårten Eskil Winge.

Även dopfunten som består av en snidad ängel i trä som bär upp dopfatet tillverkades till kyrkans nyinviqning 1886.

Kyrkans huvudorgel är byggd 1886 av Rasmus Nilson i Malmö, men byggdes om 1966 av orgelbyggare Hermann Eule ifrån DDR. Det renoverades återigen 2014.

Kororgeln från år 1800 skänktes till kyrkan 1975 och är renoverad av Anders Persson i Brunnby.

I kyrkan finns också ett psalmodikon från 1800-talet, ett idag mycket ovanligt stränginstrument som under 1800-talets senare del kom att utkonkurreras av orgeln.

Bland kyrkans äldre inventarier finns också kollekttavlor som möjligen är från 1400-talet, och som är några av ett fåtal som finns kvar sedan bruket av dessa upphört i och med reformationen.

Glasmålningarna i kyrkans fönster är utförda av konstnären Nils Möller från Ängelholm. De två närmast koret tillkom 1968. Det norra visar julens evangelium och det södra passionsdramat.

I tornet hänger tre klockor, varav den äldsta är från slutet av 1400-talet. De övriga två är från 1700-talet.

I kyrkan finns flera begravningsvapen med anknytning till det närbelägna Tomarps kungsgård. ett av dessa är över generalmajoren Hans Christoffer Kock von Crimstein. Han föddes i den tyska staden Erfurt och gick så småningom i Svensk krigstjänst. I polen blev han tillfångatagen och transporterades till Krim, varifrån han efter fyra svåra år lyckades rymma. Han tog sig hem igen och adlades 1662. På hans vapensköld finns ett handfängsel som minne av tiden i fångenskap på Krim, liksom hans adliga namn von Crimstein.

En annat begravningsvapen hänger i vapenhuset och är över Överstelöjtnant Håkan Gyllenbielke som adlades 1705 efter att han blivit sårad i strid. Hemma i Sverige verkade han som rekryterings- och utbildningschef på Norra Skånska Kavalleriregementet med chefsbostad på Tomarp och övningsområde på Kvidinge hed. Han var också fram till sin död 1719 tillfällig chef för regementet, då hans chef Gustaf Horn satt i fångenskap i Ryssland efter slaget vid Poltava. Håkan Gyllenbielke har sin sista viloplats i långskeppets södra vägg.

I sitt testamente förordade Håkan Gyllenbielke att hans förmögenhet skulle användas till en stiftelse för fattiga. Ett hospital skulle uppföras i vilket det skulle intagas högst 40 understödstagare, hälften av vardera könet. Det Gyllenbielska hospitalet som byggde 1729 står ännu kvar, och inrymmer sedan slutet av 1950-talet bland annat församlingshem.

Kvidinge är kanske mest känt för att det var här på Kvidingehed kronprins Karl August föll av sin häst och dog under en inspektion av trupperna 1810. På heden står idag ett stort monument som minner om detta.

Källor:

Pdf: "Kvidinge kyrka. Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning." Lunds stift 2016. Jais arkitekter Karl Johan Kember.

Webb: Kvidinge församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "Kvidinge kyrka. Kort orientering för besökare". Lennart Jönsson. Reviderad upplaga 1986.